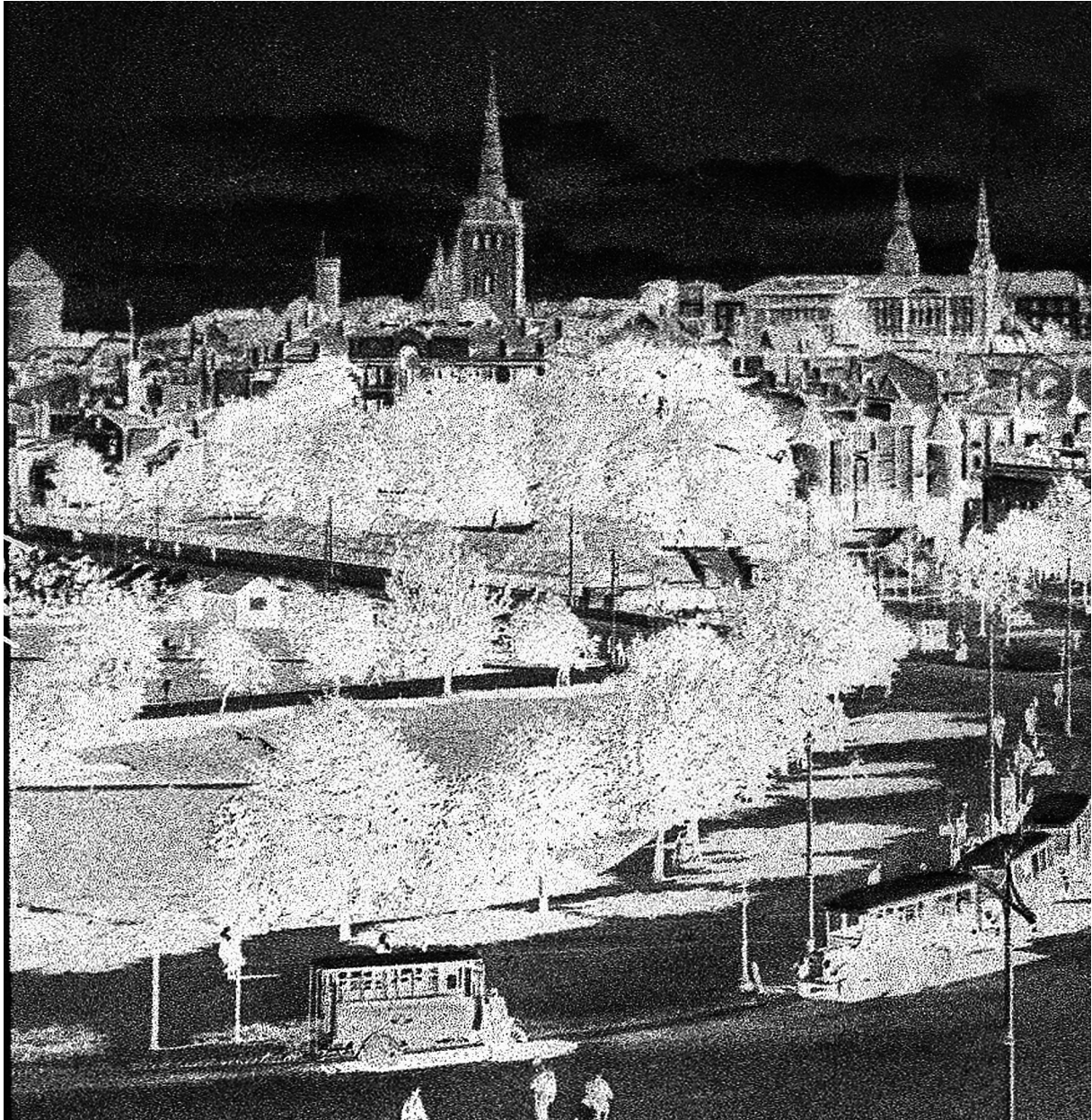
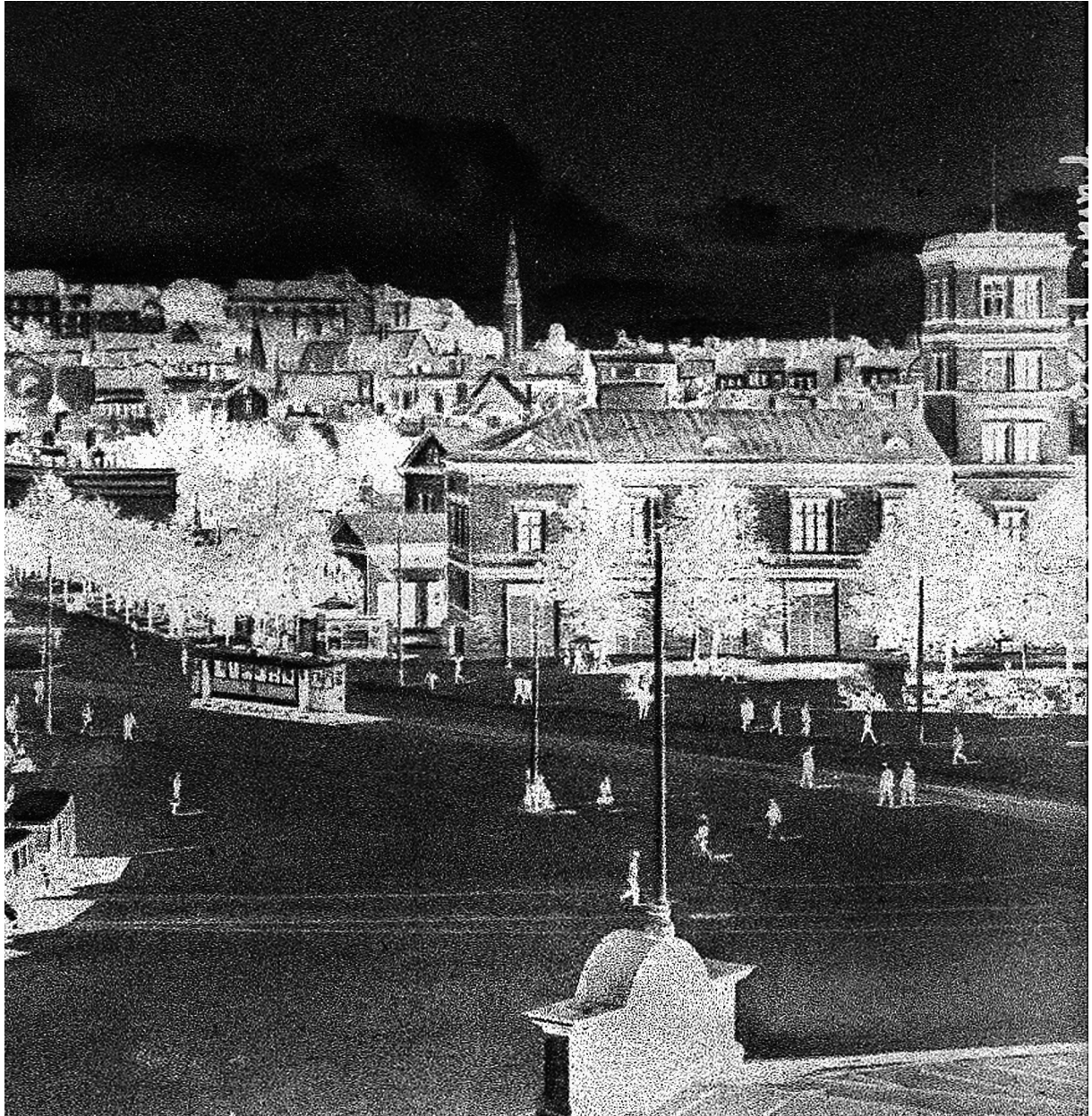

Mark Sinisoo (1933)

Mark Sinisoo

Eestiaegsed
ASJAD

Mark Sinisoo
Eestiaegsed asjad
Tänapäev, 2005

Teine, täiendatud trükk

© Mark Sinisoo ja Tänapäev AS, 2018

Kujundanud Andres Tali
Toimetanud Sash Uusjärv

Pildimaterjal © Eesti Rahva Muuseum, Eesti Rahvusrhiiv, Eesti Ringhäälingumuuseum,
Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum (fotograaf Mari Volens), Eesti Kunstimuuseumi fotokogu,
Rahvusraamatukogu ja Rahvusraamatukogu digiteeritud ajalehtede kogu DEA,
Eesti Maaelumuuseum, Tallinna Linnamuuseum, SA Virumaa Muuseumid,
SA Ajakeskus Wittenstein/Järvamaa Muuseum, SA Hiiumaa muuseum, Viljandi muuseum,
SA Saaremaa Muuseum, Vana-Võromaa Kultuurikoda/Võrumaa Muuseum,
SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid, Raevangla Fotomuuseum, Wikimedia Commons,
iStockPhotos, Aivo Aia erakogu, Mark Sinisoo, Tauno Vahter, Peeter Maidre, Sash Uusjärv.

ISBN 978-9949-85-301-4

Trükitud AS Printon trükikojas

Eessõna

Hämmastav, et aeg nii kiirelt lendab – selle raamatu eelmisest väljaandest on möödunud üle tosina aasta. Oleksin ma nende aastate jooksul ajusügavustest pinnale tõusnud eestiaegseid asju pidevalt kuhugi jäädvustanud, oleks siia väljaandesse lisatud saak rikkalikum olnud. Aga juubeliaasta 2018 on uue väljaande avaldamiseks kõigiti sobilik. Palju neid sõjaeelsete aegade mäletajaid veel elus on? Neid jääb aina vähe- maks ja tosina aasta pärast ei ole uut väljaannet loota.

On soovitud, et raamatuid Eesti ajaloo erinevate perioodide asjadest oleks rohkemgi, kuid paraku on selliste kokkupanekul omad raskused – oli ju sõdade ajal ja veel pikalt pärast sedaigi meie materiaalne kultuur vägagi kesine ning ka illustreerivat materjali on paljudest ajalooperioodidest keeruline leida.

Loodan, et igas peres on alles mõni eestiaegne asi, näiteks Taska fotoalbum või mõni ese kirjutuslaua garnituurist. Ja et see püsiks teatud reliikviana selles peres veel kaua, sest meie riigi sõjaeelne periood väärib mäletamist.

Lõpetuseks soovin kõigile HEAD JUUBELIAASTAT, EESTI 100!

Mark Sinisoo,
raamatu autor

Tänavalaternad

Tallinnas olid põhiliselt gaasilaternad. Päeval põles neis imetilluke leegike. Kui posti otsas asuv kraan avati, läks latern heledalt põlema. Laternasüütajal olid küll kaasas redel ja pikk kepp, aga gaasikraani avamiseks piisas vaid viimasest. Laternapostil olid ülal nn sarved, kuhu sai redeli toetada, et kustunud leeki uuesti süütama ulatuda. Laternasüütajad tegid ööpäevas kaks ringi, õhtul avasid, hommikul sulgesid gaasikraanid.

Klantstriikija

Kuulutus aknal või silt majal: „Klantstriikija“. Kuna kanti targeldatud kraega, mansettidega ja maniskiga särke, siis oli vaja klantstriikijat, kes särke targeldas. Klantstriikijaid oli linnas palju.

Kärumees

Kui saabusite rongiga ühte Tallinna kolmest raudteejaamast (laiarööpmeline Balti jaam, kitsarööpmelised Tallinn-Väike ja Sadama jaamad), olid rongil olid vastas voorimehed ja kärumehed, Balti jaamas ka ehk mõni takso. Kärumees pani kohvrid ja pakid käru peale ning hakkas lükkama, teie jalutasite käru kõrval läbi linna koju. Ikka odavam kui voorimees, kel suvel troska ja talvel saan. Kärumees aitas ka turuostude või mööblipest sohva kojuviimisel. Kärul oli number nagu jalgrattal. Talvel oli kärumehel lükatav kelk.

Perroonipilet

Balti jaamas igatahes tuli perroonile minekuks osta perroonipilet. Kel oli rongipilet, see perroonipiletit ei vajanud. Kohe sõja järel olid ka veel esialgu perroonipiletid.

Takso

Takso oli luksus. Pruutpaar sõitis taksoga kirikusse. Takso uksele oli rooma number, mis tähistas klassi nagu rongivagunitel, mis olid jagatud vastava pileti hinnaga mugavusklassideks. Maksti taksomeetri järgi.

